

➤ **Lesbrief Studiekeuzespecial**

voor vwo-mentoren

Beste mentor,

Met deze lesbrief kan jouw vwo-leerling aan de slag met de Studiekeuzespecial. Zo krijgt deze leerling een goed beeld van wat een studie kiezen inhoudt. Wat moet je weten en doen, en wat is fijn om te bespreken met jou of anderen? Hopelijk helpt dit om samen een goede stap in het keuzeproces te maken. Op weg naar een vervolg in het hoger onderwijs. Of misschien het mbo of een tussenjaar? Het komt allemaal aan bod.

De leerling gaat aan de slag met opdrachten. Soms om kennis te vergaren, soms om een mening te vormen of gedachtes op een rijtje te zetten. Dit laatste om met jou of thuis te bespreken. Zo vormt deze lesbrief ook een gespreksinstrument. De uitwerkingen van de opdrachten staan in het roze onder de vragen.

De opdrachten kunnen ook in tweetallen of kleine groepjes gemaakt en besproken worden. Leuk als op deze manier het onderlinge gesprek op gang kan worden gebracht. Daar waar feiten worden gevraagd, staan de antwoorden hieronder bij de opdrachten.

Heb je vragen over deze opdrachten? Je kunt dan natuurlijk bij de decaan van jouw school terecht. Wil je toch contact met BiOND hierover? Stuur dan een e-mail via contact@biond.nu of gebruik het contactformulier voor [inhoudelijke vragen](#). Jouw vraag komt dan direct bij mij terecht.

Veel succes en plezier namens het BiOND-team!

Barbara Dresen-Peters

Beleidsmedewerker LOB havo/vwo bij BiOND

Vakvereniging voor begeleiders van jongeren op het voortgezet onderwijs en mbo

Aan de slag!

Opdracht 1: Tips en adviezen

Decaan Katja Perevedentseva adviseert op **pagina 6** om niet alleen naar open dagen te gaan, maar ook om naar meeloopdagen te gaan en proefstuderen te ervaren. Ook anderen geven tips om te komen tot een studiekeuze die bij jou past. Blader eens rustig door de Studiekeuzespecial heen. Welke tips kom je nog meer tegen?

Het is een heel rijtje, hier komen ze:

- Ga naar open dagen (pag. 6, 7 & 14)
- Loop mee bij een opleiding (meeloopdagen) (pag. 6 & 14)
- Laat je keuze niet bepalen door anderen, kies wat bij jou past (pag. 16 & 17)
- Wees niet bang om van keuze te veranderen (pag. 12)
- Onderzoek wat bij jouw manier van leren past (pag. 38 & 39)
- Stel vragen aan een student (pag. 14 & 49)
- Volg je hart (pag. 8)
- Kijk naar je interesses en talenten (pag. 17)

Opdracht 2: Keuzestress (pagina 8 & 9)

Deskundige Margie van de Kerkhof gaat in op stress en hoe mindfulness kan helpen. Ervaar jij zelf stress op dit moment als het gaat over studiekeuze?

Leuk om even een rondje te maken, of om dit te bespreken in een persoonlijk gesprek.

Opdracht 3: Verschillen tussen mbo, hbo en wo (pagina 10)

Neem de rijtjes één voor één door. Wat denk jij dat het beste past, of twijfel je nog?

Een vervolgvraag in een persoonlijk gesprek kan zijn: is dit waar je je ook al op georiënteerd hebt? En welke studie past hierbij het best?

Opdracht 4: Keuzehulp (pagina 12)

Kiesmbo.nl, Studiekeuze123.nl, exactwatjezoekt.nl, werk.nl/arbeidsmarktinformatie plus twee online keuzetesten worden genoemd. Kijk wat er voor jou te halen is. Misschien kun je nu al ze even langslopen. Als je geen device hebt, noteer dan wat je thuis wilt bekijken.

Je zou een rondje kunnen maken in de groep. De leerlingen horen van elkaar wat er allemaal mogelijk is. Dit kan later van pas komen.

Opdracht 5: Keuzehulp vervolg (pagina 12)

Ook worden ook de aanmelddata op een rijtje gezet (linksonder bij **Aanmelden**). De term 'toelatingsrecht' wordt gebruikt. Wat houdt deze term precies in?

Toelatingsrecht betekent dat de studie waar jij je voor aanmeldt jou moet plaatsen. Hierbij geldt wel dat je moet voldoen aan de vooropleidingseisen, er geen sprake is van selectie of Numerus Fixus en je je aanmeldt voor 1 mei 2026.

Opdracht 6: Tussenjaar (pagina 25/26/27/29/31/32/33)

Lees deze pagina's door. Daniëlle Vogels geeft algemene informatie. Daarna volgen verschillende voorbeelden. Ook reizen kan een invulling zijn, en vrijwilligerswerk doen of werken als au pair.

Zou een tussenjaar ook voor jou een optie zijn?

Zo ja: wat is jouw motivatie hierbij en wat wordt jouw plan?

TIP: Op de site van Wilweg vind je ook info over studeren in het buitenland!

Dit is een belangrijk onderwerp voor een persoonlijk gesprek. Met daarbij de vraag hoe je je tijdens een tussenjaar ook voor kunt bereiden op het vervolg daarna.

Opdracht 7: Doorstroomschema (pagina 38 & 39)

Je kunt zien dat je met een vwo-diploma zowel naar het mbo, hbo als het wo kunt gaan. Volg de pijlen vanaf het vwo en kijk op hoeveel verschillende manieren je uiteindelijk bij een wo-master kunt komen. Noem er drie:

1. Via de wo-bachelor (is de meest rechtstreekse route)
2. Via het hbo na het behalen van de propedeuse (geen recht, soms wel mogelijk)
3. Na het afronden van een hbo-bachelor (soms gelden er bijzondere voorwaarden)

Opdracht 8: mbo, hbo en wo specifiek (pagina 60, 61, 63 & 65)

Beantwoord de volgende vragen:

A: Wat zijn de toelatingseisen voor het hbo?
Diploma mbo (niveau 4), havo of vwo
B: Uit hoeveel studiepunten bestaat een studiejaar in het hbo en wo?
60 studiepunten
C: Hoelang duurt een hbo-opleiding?
Vier jaar
D: Hoeveel studiepunten moet je behalen om je bachelor in het wo af te ronden?
$3 \times 60 = 180$ studiepunten
E: Wat betekent de afkorting BSA en wat deze term in?
Bindend Studieadvies. Wanneer je deze punten aan het eind van het jaar niet gehaald hebt moet je stoppen met de studie.
F: Wat is de maximale duur van een universitaire bachelor plus master?
3 (bachelor) + 3 (maximale duur van een master) = 6 jaar

Opdracht 9: Aanmelden voor een studie (pagina 68 t/m 71)

De deadlines en regels worden beschreven voor het aanmelden voor studiejaar 26/27. Dit loopt via Studielink. Deze kennis moet je paraat hebben in 6 vwo. Beantwoord de volgende vragen:

A: Wat is de algemene en uiterste aanmelddeadline voor het hoger onderwijs wanneer je gebruik wilt maken van het toelatingsrecht? (zie ook opdracht 5)
1 mei.
B: Wat is het doel van een studiekeuzecheck (ook wel matching genoemd)?
Samen onderzoeken of de opleiding echt bij je past.
C: Kun je afgewezen worden bij een studiekeuzecheck?
Nee, deze is niet selectief. Je krijgt een advies.
D: Wat is het verschil tussen een studiekeuzecheck en selectie?
Bij selectie moet je laten zien dat je bijzondere dingen kunt of weet. Je kunt aangenomen of afgewezen worden. Bij de studiekeuzecheck gaat het om de controle: denk je dat je kunt of weet wat er van je verwacht wordt? Zelfs als het advies negatief is, mag je starten.
E: Voor hoeveel studies kun je je maximaal aanmelden bij Studielink?
Vier (je kunt die wel wijzigen).
F: Wat is het verschil tussen 'vooropleidingseis' en een 'extra toelatingseis'?
Bij vooropleidingseisen gaat het om vakken in je pakket die je moet hebben om toegelaten te worden. Bij extra toelatingseisen gaat het om bijzondere dingen die moet kunnen of weten, of bepaalde talenten waarover je moet beschikken.

G: Wie bepaalt de aanmelddatum voor een selectiestudie en waar vind je die?
De instelling waar je de studie wilt volgen bepaalt deze zelf. Soms zijn er meerdere rondes. Kijk op de site van instelling!
H: Wat betekent de term 'Numerus Fixus'?
Er is een maximum aantal plaatsen beschikbaar voor een bepaalde studie bij een bepaalde instelling.
I: Waar kun je terugvinden of een studie een 'Numerus Fixus' heeft?
Op de site van Studiekeuze123. En natuurlijk bij de opleiding of instelling zelf.
J: Wat houdt 'decentrale selectie' in?
Dat de instelling zelf mag bepalen op welke manier er geselecteerd wordt. Denk aan een motivatiebrief, een online toets, meedoen aan een selectieactiviteit, het aanleveren van een portfolio, etc. Ook cijfers (de overgangslijst van 5 vwo) kunnen een rol spelen. Er mag naast deze activiteiten ook geloot worden.
K: Wat is de aanmelddeadline voor een studie met decentrale selectie?
15 januari.
L: Wanneer weet je of geplaatst bent na decentrale selectie?
Uiterlijk 15 april.
M: Voor hoeveel studies met Numerus Fixus mag je aanmelden bij Studielink?
Twee. Behalve voor de studies geneeskunde, tandheeskunde, fysiotherapie, mondzorgkunde en verloskunde). Hiervan mag je er maar één kiezen.

TIP: als je te maken krijgt met decentrale selectie, bekijk dan goed de site van Studiekeuze123. Hier wordt alle informatie gedeeld.

Opdracht 10: Studiefinanciering (pagina 76 & 77)

Studeren kost geld. Je hebt hierbij recht op ondersteuning (studiefinanciering). Ga op zoek naar de volgende informatie:

Beantwoord de volgende vragen:

Op welke onderdelen van de studiefinanciering heeft iedereen recht?
De basisbeurs, het reisproduct, de rentedragende lening en het collegegeldkrediet.
Wat is het 'collegegeldkrediet'?
Een extra lening die je af kunt sluiten om specifiek het collegegeld te betalen.
Wanneer wordt de lening (basisbeurs, studentenreisproduct en aanvullende beurs) een gift (prestatiebeurs)?
Wanneer je binnen 10 jaar een diploma haalt.
Wat wordt er bedoeld met een 'aanvullende beurs'?
Dat is een extra beurs waar je gebruik van kunt maken als het inkomen van je ouders niet toereikend is. Op de site van DUO kun je zien welke grens daarbij geldt.
Hoeveel tijd heb je om je studieschuld af te lossen?
35 jaar.

Vanaf wanneer heb je recht op de Tegemoetkoming Scholieren?
Je bent 18 jaar of ouder en volgt voltijd onderwijs in het vmbo, havo, vwo, vso of vavo.

TIP: de Rijksoverheid heeft een hele handige nieuwe pagina waarmee je alles wat je moet regelen en doen goed op een rijtje kunt zetten voor jezelf. Bekijk ook deze eens: [Studeren: wat moet ik regelen?](#)

TOT SLOT

Er staat nog veel meer informatie in de Studiekeuzespecial. Bijvoorbeeld over studeren in het buitenland of tips voor kamers. En wat als er bijzondere omstandigheden zijn en studeren niet vanzelf gaat? Of overweeg jij misschien een mbo-opleiding? En er zijn achtergrondartikelen, do's & dont's en heel veel inspiratie.

Ga op zoek naar wat VOOR JOU belangrijk is.

Mooie thema's en onderwerpen voor een persoonlijk gesprek!